

Na talrijke ongelukjes en twee eerdere gevechten tegen de dood

Nu de zwaarste strijd van haar leven!

DETIEN

Het complete waargebeurde verhaal van Marja Terol

DETIEN

Hans Terol

Voor Marja

© 2021 Hans Terol
Omslag: Niels Terol
ISBN: 9789464188158

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

DERTIEN!

*Het waargebeurde verhaal van een sterke vrouw
die in korte tijd maar liefst zesmaal lichamelijk letsel opliep.*

Daarbij keek ze drie keer de dood in de ogen.

*Eerst een vleesetende bacterie die in snel tempo
haar rechterbeen opvrat, waardoor amputatie
onvermijdelijk leek en er levensgevaar dreigde.*

*Vervolgens een driedubbele bekkenbreuk na een harde smak
van de trap.*

*En tenslotte een hersenbloeding.
Eenzijdig verlamd, niet meer kunnen praten.
En altijd speelt het getal 13 een rol.*

Drie keer won ze de strijd.

*DERTIEN heb ik opgedragen
aan mijn vrouw Marja.*

Ik heb haar 24 uur per dag gevolgd, alles opgeschreven.

Recht uit mijn hart.

Ze heeft geknukt, ze weet niet wat 'opgeven' is.

Marja woont in mijn hart.

DEEL 1

HERSENBLOEDING

13 maart 2019

“*Haa...hàn...*” klinkt het rond middernacht panisch vanuit de badkamer.

“*Ik voel me niet goed, Hans....*”

Het is woensdag 13 maart 2019.

Een doodgewone dag. Helemaal niets bijzonders.

Sinds het herstel van haar driedubbele bekkenbreuk geniet Marja intens van het leven.

Veel lezen. Maar vooral veel oppassen en genieten van de kleinkinderen.

Haar huis staat altijd open: hoe meer zielen hoe meer vreugd!

Ze haalt ze van school, ze past op en is druk met haar lievelingetjes bezig. De schuur is een opslagplaats van teken- en kleurboeken, potloden, waterverfattributen en leesboekjes.

Huize Terol lijkt een heuse Kindergarten.

“*Je bent de liefste Oma!*” roepen de vier kinderen vaak in koor. En Marja?

Zij voelt zich de gelukkigste oma van de hele wereld.

Na die wonderbaarlijke bekken-operatie van drie jaar geleden, loopt ze weer als een kievit.

Zij is altijd vrolijk en opgewekt.

Staat altijd klaar voor een praatje met buurtgenoten.

Is nooit te beroerd om iemand in nood te helpen.

Ze staat weer volop in het leven.

Alleen haar angst voor traplopen, fietsen en liften is ze nog niet te boven.

Maar die ene angst om te vliegen lijkt ze te gaan overwinnen.

“*Hé, wat een leuke aanbieding,*” merkt ze op wanneer ze de krant leest, “*een 8-daagse all-in reis naar Sardinië voor maar € 299.*” Ik krab even achter mijn oren.

Hoor ik dat wel goed?

Een paar jaar geleden wilde ze nooit meer vliegen.
“Dat is zeker goedkoop. Maar je wil toch niet meer vliegen?”

“Nou,” zegt Marja *“ik heb er nog eens over nagedacht. Ik heb er eigenlijk wel weer zin in. En Italië lijkt me erg leuk.”*

Dat hoeft tegen mij geen twee keer gezegd worden. Ik overleg meteen met haar waar ze het liefst naar toe wil.

De keuze valt definitief op Sardinië.

Ik hoor het haar nog zeggen: *“Oh, eindelijk weer op reis! Ik heb er zin in!”*

Het is 's avonds tegen twaalfen, nog steeds woensdag de 13^e maart.

“Ga jij maar eerst naar boven, Hans. Ik ga nog even de glazen afwassen.”

Dat gebeurt normaliter nooit.

Zij gaat in de regel altijd als eerste naar bed.

Ik ga naar boven, me wassen en tanden poetsen.

Niet echt vermoeid stap ik in bed en pak een lekker leesboek.

Ik hoor Marja de trap oplopen.

Het is drie minuten voor middernacht.

Ze gaat zich uitkleden, wassen, tandenpoetsen.

Het is bijna donderdag 14 maart.....

“Haa...hààn...” klinkt het panisch vanuit de badkamer.

“Ik voel me niet goed, Hans....”

Ik spring uit bed en haast mij naar de badkamer waar ik Marja poedelnaakt tegen de wastafel aan zie hangen. Ze houdt zich met haar linkerhand met moeite overeind.

“Er gebeurt iets geks met me, Hans. Langs mijn oor... hier... een raar gevoel...”

Ik voel direct dat er iets ernstigs aan de hand is.

Ze praat langzaam en heel moeizaam.

Ik pak haar stevig beet, probeer haar overeind te houden.

“Wil je dat ik je naar bed breng?”

Maar opeens wordt ze loodzwaar.

Langzaam maar zeker voel ik de kracht uit het rechterdeel van haar lichaam wegvloeien.

“Een hersenbloeding!” is mijn eerste ingeving. Geen paniek, denk ik bij mezelf. Handelen! Nu meteen!

“Lieve schat,” fluister ik haar toe, terwijl ze enorm zwaar aanvoelt, *“ik leg je voorzichtig op de grond, zodat je niet gaat vallen. Ik pak een kussen en een deken en bel onmiddellijk 112.”*

“Ja, isse uhh goeoe....d.”

Als ik de alarmcentrale bel zie ik haar liggen en blijf met haar praten.

Ik zie veel onbegrip in haar ogen.

Alsof ze wil zeggen *“Wat gebeurt er met me?”*

Ik ben bang dat ze wegvalt.

“De ambulance komt er snel aan, meneer! Blijf tegen uw vrouw praten!”

Dat doe ik.

Ze mag niet wegvallen.

Ik probeer haar gerust te stellen.

Ik weet echt niet meer wat ik allemaal zeg.

Maar dat is ook niet belangrijk.

Zelf voel ik ook heel veel angst in mijn lijf.

“Heb je pijn, schat?” vraag ik nog maar eens.

Ze schudt haar hoofd.

Ze reageert redelijk verstaanbaar: *“Nee”*.

En steeds met die angstige blik in haar ogen, waarin ik haar vraag kan raden. *“Wat gebeurt er met me?”*

Elke seconde lijkt wel een uur.

Ik blijf praten, praten, praten....

Dan hoor ik de sirenes.

Al snel staat de ambulance voor de deur.

Ik laat de beide heren binnen.

Zij rennen naar boven, nadat ik heb uitgelegd wat er precies is gebeurd.

Na een kort onderzoek weten de hulpverleners wat er aan de hand is. En daarna speelt de horrorfilm zich in een razend

tempo af.

Gelukkig is Marja nog steeds bij bewustzijn.

En godzijdank heeft ze ook geen pijn.

Ze wordt - nog steeds poedelnaakt - op de brancard gelegd. Ik leg een warme deken over haar heen en dan gaat ze de ambulance in.

Ik neem plaats naast de chauffeur. Hij drukt op de knop en laat de sirenes loeien.

Zijn collega hoor ik met mijn vrouw praten.

Natuurlijk ook om haar wakker te houden. En om meer informatie te krijgen.

Ik voel me op dit moment veilig en minder panisch. Ik ben in goede handen bij deze twee vriendelijke mensen.

Zij hebben het beste voor met mijn vrouw. En dat zij er alles aan doen om snel in het ziekenhuis te zijn.

De artsen en verpleegkundigen staan al klaar bij de spoedeisende hulp om Marja te onderzoeken.

Onze dochter Cindy staat ook al op ons te wachten. Wij omhelzen elkaar zonder woorden. We zien de angst en onzekerheid in elkaars betraande ogen.

Na een aantal routinehandelingen wordt Marja pijlsnel naar radiologie gebracht om een scan te maken.

Onzekere momenten over de uitslag.

Cindy en ik ijsberen over de lege gangen.

We nemen een kopje koffie.

Dan verschijnt de neuroloog. Hij zegt: *“Uw vrouw heeft een ernstige hersenbloeding. Haar bloeddruk is op dit moment veel te hoog. Namelijk 275!”*

“Hoeveel zegt U?” vraag ik verbijsterd.

Het is voor mij een ongekende en nooit eerder gehoorde hoge bloeddruk.

Wij zien de serieuze blik van de neuroloog.

“Het is inderdaad vrij ernstig. We zetten meteen alle middelen in om die druk te verlagen.”

Marja ligt op bed.

Aan de monitor gekoppeld.

Op het scherm zien we dat onwaarschijnlijk hoge getal 275!
Marja kan nauwelijks nog praten.
Cindy en ik proberen haar troostend toe te spreken.
Marja ziet veel om zich heen gebeuren.
Ongetwijfeld voelt ze, wat er met haar aan de hand is.

Via het infuus worden regelmatig bloeddrukverlagers toegediend.

Maar de monitor laat onverbiddeijk het getal van 275 zien.

We wachten met ongekende spanning.

Met zweet in onze handen.

We zien de neuroloog wanhopig de kamer in- en uitlopen.

Dan vraagt ze of Cindy en ik mee naar de gang willen lopen.

“We hebben contact met Leiden (LUMC) waar zij gespecialiseerd zijn in dit soort problemen. Er is dus een kans, dat we haar daarheen moeten vervoeren, wanneer de bloeddruk niet lager wordt. We zullen straks nog één poging wagen met een sterkere bloeddrukverlager.”

Cindy en ik gaan weer naar Marja toe.

Ze ligt nog steeds in dezelfde houding.

Roerloos.

De rechterhelft volledig verlamd.

Praten kan ze al haast niet meer. Haar rechter mondhoek hangt licht naar beneden. Een beetje scheef.

Maar ze is in goede handen.

Ze wacht gelaten af wat er gaat gebeuren.

We zien geen paniek bij Marja.

Dan volgt nog een laatste poging met een shot via het infuus.

Cindy en ik proberen Marja te knuffelen.

Een streling over haar verlamde arm lijkt oké.

Maar voor ons voelt dat heel onwerkelijk aan.

Er gaan minuten en uren voorbij vol bange onzekerheid.

Tot het verlossende ogenblik daar is.

“De bloeddruk gaat gelukkig omlaag!” vertelt de neuroloog ons met een blijde stem.

“We brengen haar nu naar de Intensive Care en dan kunnen jullie met een gerust gevoel naar huis om te slapen.”

Cindy en ik kijken elkaar opgelucht aan.

Nog steeds met betraande ogen.

We gaan naar Marja toe.

Zij weet inmiddels ook dat haar bloeddruk daalt.

We geven aan dat we naar huis gaan.

We hebben ook onze rust nodig.

“Wij gaan naar huis en gaan ook slapen, schat. Probeer jij ook een beetje te slapen? Je bent in goede handen en de bloeddruk wordt weer normaal!”

Ook Cindy geeft haar een dikke knuffel en fluistert lieve woordjes.

Met handgebaren met haar linkerhand en voorzichtige hoofdknikjes stemt Marja in.

We kijken elkaar diep in de ogen aan als we gedag zeggen.

Ik zie haar lieve koppie.

Ik huil van binnen.

Hoewel de bloeddruk godzijdank is verlaagd, ben ik niet helemaal gerustgesteld. Ook voel ik me niet blij.

Want hoe groot de is de schade?

Marja heeft de laatste tien jaar veel gevechten overwonnen.

Gebroken en gekneusde ribben, een driedubbele bekkenbreuk en de wonderbaarlijke strijd tegen *Staphylococcus aureus*, één van de meest gevaarlijke bacteriën, die haar bijna letterlijk opvrat!

Nu wacht haar weer een gevecht.

En ik weet dat zij weer gaat knokken.

Strijdvaardig, zoals altijd.

Ze snapt alleen niet waaróm het haar is overkomen.

Niemand snapt het.

Ik kijk naar haar koppie.

Als ogen konden spreken.....

Het is inmiddels half 5 's morgens.

We nemen afscheid van het fantastische personeel dat Marja zo goed heeft behandeld.

Ik stap in de auto van Cindy.

“Zal ik je thuis afzetten of zullen we bij mij nog even een kopje koffie doen?”

“Laten we maar lekker bij jou thuis nog een beetje evalueren. Slapen kunnen we altijd nog!”

Thuis aangekomen maakt Cindy haar man Mochtar wakker. Ook hij vindt het een goed idee om met ons drieën alles even op een rijtje te zetten na die dramatische laatste minuut van woensdag 13 maart.

We praten, huilen en knuffelen met elkaar.

Na een uurtje ga ik naar huis.

Wandelend door de donkere straten overpeins ik de laatste uren.

De straten zijn verlaten.

Ook ik voel me alleen.

Als ik de deur open van ons huis zie ik beelden van nog geen zes uur geleden.

Marja bij de wastafel. Haar vragende ogen. Hulpverleners.....

Ik voel me moe, maar kan de slaap niet vatten.

Ik voel tranen over mijn wangen lopen.

Ik ben bang.

Ik mis mijn Marja.

Dan val ik in diepe slaap.....

De volgende dagen verlopen altijd gespannen.

We leven tussen hoop en vrees.

Bidden, smeken en afwachten is de enige remedie.

De vooruitzichten zijn daar ook naar.

Maar we weten dat Marja een knokker is.

Dat heeft ze al zo vaak bewezen.

Op hoeveel herstel mogen we rekenen?

Nog zoveel vragen waarop ik geen antwoord weet.

Gelukkig word ik altijd gesteund door die éne gedachte:

Marja is een vechter!

Op de IC krijgt Marja uitsluitend bezoek van naaste familieleden. Mijn zoon André, zijn vrouw Leilani en hun dochter Maliha komen één van de eerste dagen op bezoek.

Ik begeleid ze naar de kamer.

Natuurlijk zijn ze gespannen en zenuwachtig.

Op de monitor zie ik dat de bloeddruk onder controle is.

Marja kan nauwelijks praten.

Haar mond hangt nog steeds scheef. Ze kijkt ook dubbel.

Ze reageert blij wanneer ze haar kinderen ziet.

Het kost heel veel tijd en inspanning om haar goed te verstaan.

In haar hoofd heeft ze complete volzinnen klaar.

Ze denkt dat die er goed uitkomen.

Maar het is voor haar een ware frustratie wanneer ze erachter moet komen dat mensen haar niet verstaan. Je ziet dat het haar heel veel moeite kost om ons duidelijk te maken wat ze bedoelt of wil zeggen.

Plotseling gaat haar bloeddruk omhoog.

Prompt staat er een verpleegster naast het bed. *“Wilt u alstublieft met 2 personen op de kamer komen?”* zegt ze. *“Er zijn er nu teveel en dat is te druk voor mevrouw.”*

Ze wijst terecht naar de monitor die een hogere bloeddruk vertoont.

Zo gaat dat nog een aantal keren, wanneer mijn zoon Niels of dochter Cindy met de kleinkinderen komen.

Begrijpelijk.

Ons enthousiasme om oma, mama of vrouw te willen zien is groot.

Langzaam aan beseffen we dat we voorzichtiger moeten zijn.

19 maart

“Goedemorgen meneer Terol.”

Onze huisarts, mevrouw van der Zijl, belt mij 's morgens vroeg op.

“We zijn enorm geschrokken door de berichten over uw vrouw. Hoe gaat het momenteel met haar?”

Ik vertel haar de actuele situatie.

“En hoe gaat het met U?” vraagt ze dan. *“Kunt u het allemaal wel aan?”*

Ik schrik een beetje van haar vraag, omdat ik daar eigenlijk nooit bij stil sta. Bovendien heb ik al meer met dat bijltje gehakt.

“Met mij gaat het goed hoor. Ik ben het mantelzorgen wel gewend,” probeer ik haar uit te leggen.

Maar dan bedenk ik toch ineens, dat er wel degelijk iets met mij aan de hand is.

“Is het niet te zwaar voor u? Want het is natuurlijk heel iets anders dan toen met die bekkenbreuk.”

Ik probeer de juiste woorden te vinden.

“Ik moet wel toegeven, dat ik bijna iedere avond als ik naar bed ga, behoorlijk emotioneel ben. Zelfs af en toe moet huilen.”

Ik moet even slikken als ik het mezelf hoor zeggen.

Dan vervolg ik mijn verhaal.

“Ik zie ook iedere avond dat beeld in de badkamer. Het beeld van mijn vrouw bij de wastafel op het moment dat ze die hersenbloeding kreeg. Dan zie ik weer hoe ze daar lag, hulpeloos op de grond. Dat beeld komt steeds weer terug. Daar kan ik niet zo goed tegen. Dan word ik verdrietig en boos tegelijk. Ik kan mijn tranen dan ook nauwelijks bedwingen.”

De arts luistert en reageert begripvol.

“Ik begrijp dat volkomen. Heeft u misschien behoefte er wat uitgebreider over te praten? Ik ben daartoe gaarne bereid.”

“Nee, vooralsnog niet. Ik denk dat het al iets minder wordt. Maar fijn dat u tijd vond mij te bellen.”

Na het gesprek ga ik even zitten.

Die vraag heb ik nooit verwacht: *“En hoe gaat het met U?”*
Ik voel me immers geen patiënt.
Kennelijk komt die aandacht niet zomaar uit de lucht vallen.
Enfin, ik besluit gewoon mijn plicht te doen.
Zolang ik me goed voel, ga ik me geen zorgen maken.
Om half twee stap ik weer in de auto.
Op weg naar mijn echte patiënt.
Mijn Marja.....

20 maart

Marja ligt inmiddels een week op de Intensive Care.

De bloeddruk van haar lijkt stabiel.

Een goede reden om haar van de IC naar de Unit Care van de afdeling Neurologie over te plaatsen.

Het is een afdeling voor zes personen. Vrouwen en mannen bij elkaar.

Tot nu toe hebben we nog geen stilstand gezien in het herstel van Marja. Gelukkig.

Ze praat nog steeds moeilijk. Maar we begrijpen en verstaan haar steeds beter.

Het rechterbeen lijkt meer tekenen van leven te krijgen.

Ze kan zelfs haar knie al licht optrekken.

De rechterarm baart ons zorgen. Er zit totaal geen leven in.

Maar verder: geen stilstand.

Iedere dag een beetje herstel.

Maar op hoeveel herstel mogen we rekenen?

Gaat Marja weer normaal praten?

Zal ze ooit weer gewoon lopen?

Zal ze haar rechterarm en haar hand weer kunnen gaan gebruiken? *“Nee,”* is de algemene stelling, *“er zal geen herstel van 100% zijn. Niemand weet in welke mate de patiënt herstelt. Ieder lichaam is anders. De komende 12 weken zal de patiënt er alles aan moeten doen om te revalideren.”*

De eerste klap is een daalder waard, daar komt het nu op neer.

Vervolgens wordt door medici duidelijk verteld, dat niemand weet hoe en waarom een hersenbloeding ontstaat.

Laat staan dat men weet hoe de patiënt herstelt.

En in welke mate.

Die onzekerheid vreet aan mij.

Die vragen zonder antwoord.

De neuroloog komt langs om een algeheel onderzoek te doen.

Ze lijkt tevreden.

Hoewel ze op het laatste moment bij toeval constateert dat Marja's rechtersvoet teveel naar beneden hangt.

Normaal ligt de voet rechtop.

Maar niet bij haar.

“Daar moeten we meer aandacht aan geven,” stelt ze en vraagt haar assistente een gipshoes om de voet aan te brengen. Ik vind het opmerkelijk dat er nu pas aandacht aan wordt geschonken.

Tenslotte ligt Marja al meer dan een week met die rechtersvoet naar beneden. Ik kan best wel confronterend zijn.

Ik zou kunnen zeggen: *“Waarom ziet u dit nu pas, mevrouw?”*

Maar ik doe het niet. Ik besluit mij nu niet druk te maken.

Want daarmee is Marja niet gediend.

Dat besef ik.

Maar ik vergeet het niet.

Dat doe ik pas wanneer de rechtersvoet weer normaal is.....

23 maart

Na veel onderzoek, verzorging en lichte therapie wordt Marja verwezen naar een revalidatie- en verzorgingscentrum.

Het is nog niet zeker welk centrum.

En ook niet wanneer.

“Want,” zeggen de verpleegkundigen, *“het is druk in de herstellingsoorden.”*

Oeps....denk ik.

Dat heb ik meer gehoord.

“Het is druk, meneer!”

Het zal toch niet?

“Ik hoop op Heliomare,” verzucht Marja.

“Dat begrijpen we heel goed, mevrouw. Maar er moet wel een plaatsje vrij zijn. U hoort het zodra we meer weten.”

Een dag later krijgt ze het verlossende nieuws.

“U gaat maandag naar Heliomare, mevrouw Terol!”

Ze reageert met een blij gezicht.

“Echt waar?”

Ze is intens blij dat ze naar één van de beste revalidatiecentra van Nederland gaat.

Aan de kust bij Wijk aan Zee.

DEEL 2

REVALIDATIE HELIOMARE

25 maart

Marja wordt per ambulance naar Wijk aan Zee vervoerd.
Naar het revalidatiecentrum Heliomare.
Wij zijn er al vaker geweest.
Als bezoeker.
Nooit bij stilgestaan, dat één van ons hier ooit terecht zou komen.
Vanaf nu gaan we een proces volgen van een geheel andere orde.
Niet zoals eerder met het herstellen van een kuitbeen-, ribben- of bekkenbreuk.
Maar een keihard gevecht aangaan om de schade te herstellen die de bloeding heeft aangebracht.
Een gevecht waarin geen enkele garantie wordt gegeven op genezing.
In deze fase moet Marja de zware confrontatie aangaan.
Ze gaat proberen de verlamde helft zo sterk mogelijk te maken binnen tien à twaalf weken.
In die periode kan er heel veel gerepareerd worden.
Het is geen eenvoudig karwei.
Maar ze is er klaar voor.
Marja wordt hartelijk ontvangen door een staf van vriendelijke mensen.
Vervolgens wordt ze naar haar kamer gebracht op de afdeling 3B. Kamer 20.

Cindy en ik zijn onder de indruk en wachten gespannen af hoe de dag verder verloopt.
Er volgen gesprekken met artsen, verpleegkundigen en therapeuten.

Verpleegkundige Suzanne stelt Marja voor aan haar kamergenoot Tineke, die enkele weken geleden overvallen werd door een hersenvliesontsteking.

Het is een vriendelijke kennismaking.

Suus – zo wordt Suzanne door haar collegae genoemd - geeft daarna een introductie van Marja's tijdelijke nieuwe leventje in deze kamer en op de afdeling.

“Wat een aardig meisje en wat een toewijding,” denk ik bij mezelf. Niets is haar teveel.

Ze neemt alle tijd voor ons om het Marja helemaal naar de zin te maken.

Eigenlijk ervaren we de hele dag als zeer aangenaam.

De intakegesprekken met verpleging en specialisten verlopen prettig en vooral duidelijk.

Waar in ziekenhuizen vaak geen tijd is om die aandacht te geven, lijkt men hier tijd te over te nemen om die juist wel te geven.

“Als u iets te vragen heeft of als u plotseling hulp nodig heeft, we staan onmiddellijk voor u klaar!”

Wat een verademing.

Achtereenvolgens stellen alle verpleegkundigen, artsen en therapeuten zich in de kamer van Marja voor.

Vriendelijk en belangstellend.

Het lijkt wel een familiebijeenkomst.

“Wel mevrouw Terol, ik heb uw dossier gelezen en ik ga u nu even onderzoeken.”

Het onderzoek van de neuroloog is niet alleen imposant maar vooral vernieuwend.

Zij doet oefeningen met Marja's rechterarm die ik niet eerder heb gezien.

Zeker tien minuten strekt ze de arm naar boven en dan weer naar beneden.

“Voelt u dit, mevrouw?” vraagt de neuroloog, terwijl ze de arm helemaal naar boven strekt.

Marja knikt.

Daarna wordt er nauwkeurig naar de reacties gekeken van zowel arm als been.

De neuroloog is tevreden als ze ziet dat het rechterbeen al redelijk veel kan.

“Daar zit al veel leven in. Maar uw voet hangt enigszins. Is dat al vanaf het begin zo?”

Ik leg haar uit, dat dit pas vijf dagen na de bloeding door de neuroloog in het ziekenhuis is geconstateerd. En ik vertel ook, dat ze er naar mijn mening veel te laat naar gekeken heeft.

“Marja kreeg uiteindelijk een gipshoes om de voet recht te houden,” vul ik aan.

“We gaan dit zeker in de gaten houden en de voet veel therapie geven,” reageert de vriendelijke neuroloog.

Begrijpelijk dat ze haar collega niet afvalt.

Dus dat ze ook niet reageert of mijn kritiek terecht is.

Of onterecht natuurlijk.

Maar zoals eerder gezegd, vergeten doe ik het zeker niet.

“Wel mevrouw Terol, ik heb het gezien. U zult hier ongeveer tien tot twaalf weken verblijven. In die periode zult u heel veel therapie krijgen, u zult veel topsport moeten bedrijven, maar ook zult u veel moeten rusten.”

“Tien à 12 weken?” reageert Marja verbaasd, *“ik dacht aan anderhalf jaar!!?”*

Ik denk dat ze een grapje maakt.

Maar ze meent echt wat ze zegt.

De neuroloog reageert met een glimlach.

“Nee hoor, mevrouw, voor een revalidatie als de uwe is tien tot twaalf weken gebruikelijk. Pas als het gewenste resultaat in die periode niet wordt behaald, kijken we verder.”

We krijgen vervolgens een inkijkje op de gehele afdeling. In alle gangen zien we een- of tweepersoonskamers met patiënten. Voornamelijk patiënten met een CVA.

Een Cerebrovasculair Accident.

Op zijn Hollands gezegd, een niet aangeboren hersenletsel.

Tenslotte komen we in de familiekamer.
Het is een gezellige huiskamer voor alle patiënten van de afdeling. Om gezamenlijk te ontbijten, te lunchen en te dineren. Maar ook om spelletjes te doen of te lezen. Koffie, thee, drankjes....Aan alles is gedacht om het de patiënten naar de zin te maken.
Marja reageert enthousiast wanneer ze in haar rolstoel door Cindy wordt binnengereden.
Ze laat ook blijken hoe verheugd ze is. *“Goh, het ziet er allemaal knus uit. Leuk hoor.”*

We zijn onder de indruk van de gastvrijheid.
We zijn enthousiast over haar kamergenote.
Niets dan plussen na de dag van vandaag.
We hebben sterk het idee dat Marja zich thuis gaat voelen.
Ze gaapt uitbundig.
Logisch na zo'n indrukwekkende en lange dag.
Cindy en ik zijn ook moe.
Het is half 5 als verpleegkundige Suus zich weer meldt.
“Om kwart over vijf wordt er iedere dag in de familiekamer gezamenlijk gegeten. Ik heb hier een menukaart waaruit u een keus kunt maken.”
Ze overhandigt de kaart aan Marja.
We weten niet wat we meemaken.
Een keuzemenu van maar liefst zes verschillende gerechten.
Ze wijst enthousiast naar gerecht nummer 3.
Spaghetti Bolognese.
Beneden op de begane grond is ook een groot restaurant, waar patiënten gratis kunnen eten.
Alleen wanneer ze zelfstandig zijn.
Voor Marja is dat voorlopig nog niet aan de orde.
Zij gaat vandaag de eerste ervaring proeven op de familiekamer met lotgenoten.
Ze wordt in haar rolstoel aan één van de lege plekken aan tafel geplaatst.
Ze kent nog niemand. Niemand kent Marja.
Maar daar zal snel verandering in komen.

Nu eerst even elkaar voorstellen. Een beetje aftasten.
De tijdelijke bewoners lijken vriendelijk.
Er is opvallend veel personeel aanwezig om de bewoners
waar nodig te helpen

Marja heeft een probleem.
Hoe werkt ze de spaghetti bolognese naar binnen met slechts
één welwillende hand?
Cindy neemt al snel het initiatief.
Ze snijdt voor haar moeder de spaghetti in kleine stukjes om
het haar mogelijk te maken met een lepel te eten.
Het lukt.
En nog beter! Ze vindt het heerlijk!
Zowel het personeel als de medepatiënten beginnen al gauw
een beetje met elkaar te praten.
We merken wel dat Marja een nieuwkomer is.
Veel patiënten zijn hier al enkele dagen of weken, ze zijn iets
mobiel en kunnen ook beter spreken.
Maar er zijn er ook die helemaal niet kunnen praten.
Zij worden echter wel in de gesprekken betrokken.

Cindy en ik kijken dankbaar en tevreden toe.
We besluiten afscheid te nemen. Het is mooi geweest.
Bovendien is er een nadrukkelijk advies gegeven: na het eten
moet Marja rusten.
Want niet alleen therapie en oefeningen, ook rust is belangrijk
voor haar herstel.

*“Lieve schat, tot morgen. Ik ben hartstikke blij voor je, dat je
hier goed verzorgd wordt.”*

*“Ik ben ook blij, ga maar lekker naar huis en denk ook aan je
zelf,”* antwoordt ze, terwijl ze probeert de pastavlekken van
haar lippen af te vegen.

Cindy geeft haar een aantal knuffels.

We kijken nog even de kamer in.

Ik zie amper kommer en kwel, voornamelijk blije gezichten.

Gezichten van patiënten die ondanks hun fysieke ellende berustend ogen.

Op dit moment althans zeker.

Marja lijkt zich helemaal thuis te voelen.

We groeten iedereen hartelijk.

Bijna in koor wordt enthousiast gereageerd.

“Daaaag!”

Wát een verademing!

Wij hebben vandaag een schitterend visitekaartje van Helio-
mare gezien.

Cindy en ik gaan met een heel blij gevoel naar huis.....